

BÖLCSESZETTUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET

„Hagyományörzés és önbecsülés”

Száz éve született Tarnai Andor

(Tudományos konferencia, Veszprém, 2025. május 28–31.)

1. körlevél

Budapest, 2024. október 7.

Tisztelt Kollégánk, kedves Barátunk!

Értesítjük, hogy a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztálya – együttműködve az egyetemek régi magyar irodalomtörténeti tanszékeivel, doktori programjaival és a korszak kutatásában érdekelt egyéb szakmai műhelyekkel – 2025-ben is meg kívánja rendezni éves nagykonferenciáját. Az elmúlt évek pandémiás időszakainak következményeit hátrahagyva, a korábban megszokott májusi időponthoz térünk vissza.

2025-ben ötvenhatodik alkalommal kerül sorra éves nagykonferenciánk, amelynek első alkalommal ad otthont Veszprém városa. Az 1970 óta fennálló hagyomány 2025-ben összekapcsolódik a Tarnai Andor (1925–1994) személyiségére, munkásságára és kutatásainak tudományos jelentőségére való emlékezéssel. A Tarnai-hagyomány is több évtizedes múltat tekint vissza, hiszen életének meghatározó helyszínein barátai, munkatársai és tanítványai emléktáblákat állítottak (Eger, 1997; Gyula, 2005; Lovas, 2009). Az Irodalomtudományi Intézet 2007 óta évente átadja Tarnai-díját az irodalomtudomány és kritika történetével kapcsolatos kutatások kiemelkedő eredményeinek elismerésére. Két emlékkonferenciára is sor került: az első 2004-ben *Historia litteraria a XVIII. században* címmel, Faludi Ferenc születésének 300., Tarnai Andor halálának 10. évfordulója alkalmából került megrendezésre Budapesten az MTA Irodalomtudományi Intézet XVIII. Századi Osztályának szervezésében; majd 2019-ben Tarnai Andor halálának 25. évfordulójára rendezett emlékkonferenciát Budapesten az Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz Osztálya.

2025-ben 100. évfordulója lesz Tarnai Andor születésének. Ez a jelentős esemény lehetőséget biztosít arra, hogy az általa megalapozott és elindított tudományos projektek, kutatási programok, könyvsorozatok és rendezvények (utó)életét áttekintsük és újraértékeljük. Tarnai kiterjedt munkássága a mai napig az irodalomtörténészek több nemzedéke számára

meghatározó jelentőségű. Ösztönző, kihívást jelentő és továbbfejleszthető gondolatok tömegét hagyta maga után, ezért a megszervezésre kerülő konferencia javasolt témakörei is Tarnai kedves témái közül kerülnek ki. Csak példálózva, nem a teljesség igényével, ezek a következők:

- periodizációs kérdések a magyar irodalom történeti tagolásában (11–19. század)
- az irodalom mibenléte a magyar középkorban és kora újkorban, a litterae irodalomfogalom
- irodalmi gondolkodás és szellemi élet a középkorban és a 16. században
- a magyar történeti és irodalomtörténeti gondolkodás ki- és átalakulása
- régi magyar kritikátörténet (retorika, poétika, praeceptumirodalom, az irodalomról szóló elméleti gondolkodás teljes körének történeti vizsgálata)
- a humanista műveltséganyag populáris műfajokba való bekerülése, exemplumok hagyományozódása a 17–18. században
- etnogenezisek: nemzetkarakterológiai, nemzettudat-történeti és nemzetiideológia-történeti vizsgálatok a 17–18. században
- személyek, eszmék, irodalmi jellegzetességek mozgása és kölcsönhatásai közép-európai összehasonlító irodalomtudományi megközelítésben
- Kárpát-medencei fordításirodalom a kora újkorban, latinság és magyarnyelvűség
- az irodalmi gondolkodás átalakulása a 18. században, a laicizálódó egyházi értelmiség és a szaktudományok kialakulásának kezdetei
- hon- és államismereti irodalom a 17–18. században
- a magyarországi historia litteraria kezdetei
- tudóslevelezés, a tudományról és a kultúráról folytatott kora újkori értelmiségi diskurzus
- kora újkori magyar, német, latin és biblikus cseh nyelvű halotti prédikációk kutatási helyzete és legújabb eredményei
- a deákos klasszicizmus és az aufklérista, a preromantikus, az affektív beszédmódok
- Wolfhart Spangenberg, Bél Mátyás, Batsányi János életműve
- Tarnai Andor a kortársai között: magyar irodalomtudomány a 20. század második felében, nemzedékek, törekvések, iskolák

A konferenciára előadással jelentkezni kívánó kollégáktól azt kérjük, hogy 2024. november 29-i határidővel juttassák el húszpercesre megtervezett előadásuk munkacímét és

mintegy ezer karakter terjedelmű összefoglalóját a konferencia alább olvasható e-mail címére. Az előadások elfogadásáról a szervezőbizottság 2025. január 15-ig értesíti a jelentkezőket. A konferencia tudományos programjáról, helyszíneiről pedig ezt követően, a lehető legkorábbi időpontban tájékoztatjuk a Rebakucs szakmai közösség valamennyi tagját.

Nagy érdeklődéssel várjuk a Tarnai Andor életművéhez kapcsolódó, a kutatási témáinak mai állapotát tematizáló, a kezdeményezéseit folytató kutatásokról szóló beszámolókat. Az is örömünkre szolgál, hogy visszatérhetünk konferenciánk hagyományos, májusi időpontjához, ahhoz a hónaphoz, amelyben Tarnai maga is számos ízben a konferenciák résztvevője volt, utoljára 1994-ben Esztergomban.

Üdvözlettel, a konferencia szervezőbizottságának nevében:

Papp Ingrid

a Tarnai-émlékév tudományos titkára

Szatmári Áron

a konferencia szervezőtitkára

rebakucs2025@gmail.com